

Ukininkas

Prekė laikraščio:

Prusose iki parubžio 2½
markių arba 1,20 kap.

I Ameriką ir į kitas svetimas
žemes 4 marki.

I Rusiją (kuvertuose) 5 rubl.

LIETUVOS

UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

IŠEINA KAS MĖNESIS VIENĄ KARTĄ.

Prekė apgarsinimų:

Už eilutę smulkaus

rašto arba už jos vietą per
pusę puslapio 60 feningių.

Lietuviai, skaitykite ir platinkite „Ukininką“!

Naujas metas.

Sveikas bukie, naujas metas!

Ką-gi gero mums linki?

Tu dėl mūsų svečias retas —

Tavęs laukėme visi.

* * *

Kaip nuspręsi mūsų dalį:

Ar apteiksi laime mus

Ar aprupysi mus šali?

Ar pastumsi į vargus?

* * *

Ar už tarsi mus prieš skriaudą

Ir padėsi apgalėt?

Ar baisesnę savo baudą

Duosi mumis paregėt?

* * *

Duok mums ginklą tikrą tvirtą,

Šaukk vienybėn mus visus

Ir duok drąsą mums pagirtą —

Nė viens mūsų tad' nežus! —

* * *

Senas metas lai-gi griuna

I bedugnę, kur kiti, —

Su dejoms, vargais lai žūna,

Kur pražuvo ir visi!

Pilvytė.

Atsižvelgimas į pereitus metus.

Maskolių valdžia netik ką nedavė lietuviams spaudos, bet ėmė da daugiau juos persekiot. Pernai apie Velykas valdžia parodė, kad ji nepaisio ant mus prašymų ir vis da pasitiki ant savo kumščios ir kančiaus (nakaikos). Kalba tuli iš mus tautiečių laukė spaudos, kaip gervės giedros, štai ateina iki mus gandas apie skaudų nubaudimą politiškųjų prasikaltėlių ir apie tai, kad maskolių valdžia yra prisivilojus prusišką drauge užgulti lietuviams ant sprando. Kaip didelis buvo valdžios įnirtimas, matyt iš to, kad kitus iš lietuvių valdžia išginė iš tėvynės suvis nedarodžius

jų kaltės (Dr. Matulaitis, kun. Arnastamkas ir kt.). O ir tie, ką buvo nusikaltę prieš valdžią nesitikėjo sulaukę tokio baisaus kankinimo ir persekiojimo. Per visus metus nepasiliovė gaudymas skaitančių lietuviškų raštus, nepasiliovė kankinimas jų kalėjimuose... Valdžia, matydama, kad skaitymas lietuviškų raštų atidaro žmonėms akis ir parodo netikusius valdžios darbus, išsigando ir da daugiau pradėjo rupintis apie praplatinimą savo mokslo ir pasėjimą vergystės nuolankumo sėklos. Ji išrado lietuviams naujas kilpas — įkurė miestuose arbatnamius, kurie drauge su monopolinėms pardavinėčioms stengsis sėti tarpe lietuvių maskolystės sėklą. Monopolinė valdžia platiš girtuoklystę bičiulius su girtuokliais, dališ vietas monopolyje maskoliams ir valdžios bičiuliams, o arbatnamiai neva platiš blaivystę, bet arbatnamių valdžia, arba t. v. blaivystės kuratorijos, rupišis iš arbatnamių teip-gi padaryti maskolystės lizdus, kur ponais bus maskoliai — kacapai, kur valdžios tarnai skelbs apie valdžios ir caro geradėjystes, rodys paveikslus caro, paveikslus iš Makolijos istorijos, šnipinės apie žmonių pasielgimą ir tt. Valdžia bandė teip-gi įtaisyti prie valsčių maskoliškas knyginus, bandė rinkti pinigus ant stovylos maskoliško dainiaus Puškino ir ant kitokių maskolystės reikalų. Žinoma, po senovei veisė maskoliškas mokyklas, po senovei vertė valsčius pirkti maskoliškus laikraščius, dėti pinigus ant paviečių rašomųjų mašinų ir tt. Žodžių sakant valdžia rinko pinigus nuo žmonių ant tokių reikalų, kurie ne tik ką neatneša nėkokios naudos žmonėms, bet daro da žmonėms pragaistį. Pasinaudojus iš silpnybės ir nesusi-pratimo lietuvių valdžia ne tik ką uždėjo ant jų jungą, bet ir užlaiko tą jungą už pačių lietuvių pinigų: lietuviai sudea didelius mokesčius, o tuos mokesčius valdžia apverčia ant kariumenės, policijos, sudų kalėjimų ir visos gaujos činovnikų, kurie su pagelba minėtų prievartos įrankių prilaiko savo

viešpatavimą; plėšia nuo žmonių didelius mokesčius, apverčia tuos mokesčius ant ko jiems patinka ir netik nesirupina apie žmonių labą, bet kas syk daugiau juos spaudžia ir kankina. Kiti iš žmonių net nuleidžia rankas ir nusimena, manydami, kad pasipriešinimas valdžiai taip jau yra nenaudingas daiktas, kaip ir „putimas prieš vėją“. Bet taip kalba tik tie, ką mažai arba nieko nežino apie lietuvių judėjimą, ką yra neapsišvietę, ką nežino istorijos gyvenimo kitų tautų, ką nesupranta kas tai yra valdžia ir ant ko pasiremia valdžios galybė. Apšviestiesniejie iš mus net tik ką mato valdžios silpnybę, bet mato taip-gi prisiartinantį lietuvių laimėjimą. Tiesa, lietuviai netur savo kariumenės, netur savo sudų, kalėjimų ir kitokių prievartos įrankių, lietuviai negal kovoti priešais valdžią su lygiais ginklais, bet lietuviai turi tokį ginklą, kurio valdžia bijo daugiau, ne kaip kariumenės karabinų, ir armetų. Tuo ginklu mus tai yra mūsų laikraščiai ir knygos, kurios platina tarp mus šviesą, pabudina susipratimą, išaiškina mus padėjimą, valdžios darbus ir t. t. Su tuo ginklu mes nekapoame žmonių, neatimame niekam gyvasties, taip kaip tai daro maskolių valdžia su savo ginklais, bet mes iš palengvo griaujame pamatą valdžios galybės, pakertame, taip sakant, šaknis to baisaus augalo, kuris užaugo ant mūsų tautos kuno ir kuris iščiulba daug mūsų kraujo, daug vyrų ir dikčiai tą kuną susilpina. Kad atsikratyt nuo to baisaus augalo, nuo tos voties, reikia tik žinoti vaistą. O tą vaistą mes žinome. Apšvietimas stiprių mus kuną, sustiprių tautos dvasią ir tuomet apseisime be jokios operacijos, piktasis augalas, pasėjęs neturys atsakančios dirvos ant mūsų kuno, pasijus nerandęs maisto tame kune ir turės pats nukristi. Tokia dalis ištiko apšviestiesniųjų tautų valdžias, tokia jau dalis laukia ir maskolių valdžios. Ir kas metą pasirodo nauji ženklai susistiprinimo mus laimėjimo. Anais metais mūsų mokininiai Mintaujo, Liepojoj, Šiauliuos, atsisakę melstis maskoliškai ir nesibijodami persekiojimų, privertė valdžią išguldinėti tikėjimo dalykus dvasioj katalikystės ir kalboj prigimtoj; dabar lietuviai per savo pasipriešinimą ir reikalavimus ne tik trukdo įvykdinimą maskolių norų, bet ir priverčia maskolių valdžią išpildyti lietuvių norus.

Pernai bandyta prikalbėti lietuvius statyti naujas mokyklas, bet lietuviai daugelyje vietų pasirodė išmanančiais savo reikalus ir naujų mokyklų nestatė; bandyta įbrukt maskoliškus knygynus valsčiams, bet tas ir nepasisekė. Maža to, maskolių valdžia kitus dalykus priversta buvo išpildyti, kaip štai iškabinimą lietuviškų lentų. O tai atsitiko tik dėlto, kad lietuviai nekentė maskoliškų lentų, jas daužė,

naikino ir į jų vietą kalė lentas su lietuviškais parašais. Jeigu lietuviai būtų nieko nedarė maskoliškoms lentoms, būtų tylėję, tai ikiol nebutume sulaukę cirkularo, daleidžiančio kabinti lietuviškas lentas šale maskoliškųjų. Ar tai neaiškus darodymas, kad ne per prašymą galima apturėti nuo valdžios reikalingus cirkularus, bet tik per pasipriešinimą, reikalavimą ir naikinimą pasėtos nuo seniaus piktos sėklos mūsų tėvynėje. Jeigu lietuviai daugiau suprastų savo tiesas, tuomet jie galėtų priverst, kad niekur nebutų maskoliškų lentų, nė prie triobų kaimuose, nė miestuose, kad visoki apgarsinimai valsčių visoki įstatymai, kuriuos reikia žmonėms žinoti, taip-gi būtų garsinami lietuviškoje visiems suprantamoje kalboje; lietuviai galėtų priverst valdžią įvesti į mokyklas, į valsčių raštinyčias, paviečių biurus, sudus ir kitas vietas netik gyvą žodį, bet ir kalbą rašto, kad žmonės nereikalautų įieškoti po miestus mokančių maskoliškai, nereikalautų jų samdytis, bet galėtų pats parašyti kas reik. Neturime užmiršti, kad ne mes privalome tarnauti valdžiai ir jos činovninkams, bet činovninkai turi tarnauti mums ir mokėti lietuviškai, turi su mumis kalbėti lietuviškai ir priimti nuo mus visokių nusiskundimų, nors tie nusiskundimai ir būtų parašyti lietuviškoje kalboje. Galima tikėtis, kad neužilgo lietuviai užkariaus lietuviškai kalbai prigulincias jai tiesas; jeigu jau ant gryžkelių, ant lentų, lietuviška kalba gali turėti lygias tiesas su maskoliška, tai juo tokias tiesas gali ji turėti visokiose raštinyčiose (biuruose, suduose valsčiuose), kur žmogus lankosi įieškodamas teisybės ir norėdamas atlikti daug svarbesnius reikalus, ne kaip įieškojimas kelio klionėje.

Kad lietuviai kas-syk daugiau pradeda susiprasti, tai aiškiai parodo atsitikimai iš pereinamųjų metų. Iki paskutiniam laikui lietuviai dėjo aukas tik „ant bažnyčios“, arba, kaip sako kiti, Dievui ant garbės, bet paskutiniam laikui jau pradeda atsirasti ir toki, ką duoda aukas ir ant kitų reikalų. Pernai lietuviai davė savo sunkiai uždirbtą skatiką ne tik ant sušelpimo politiško praskaltėlių, išsiųstų į Maskolijos tuščius plotus už platinimą lietuvių, bet ir ant lietuviškos parodos Paryžiuje. Aukos ant sušelpimo kankintinių parodo, kad lietuviai prijaucia tiems kankintiniams, pagiria jų darbus, jų gailisi. Toks atsiliepinimas brolių ir padavimas rankos persekiojamiems ne tik gelbėti juos varge, bet sustiprina jų dvasią, suramina širdį ir silpniesiems iš jų neduoda užmiršti apie tėvynę ir jos varginamus sunus. Sušelpantieji mus kankintiniai jausis surištais mumis ryšiais brolystės, nusišikiama nuo mus, gyvės su mumis drauge ir veikausiai, išvargę paskirtą laiką sugrįžę atstatys mūsų tarpą. Gelbėjimas

politiškų pasikaltėlių priduoja teip-gi didesnę drąsą platinti Lietuvoje apšvietimą. Šelpimas parodos teip-gi yra geru ženklų lietuvių susipratimo, teip-gi parodo, kad lietuviai pradeda rūpintis apie tautos reikalus, nori pranešti plačiamam žmogui apie savo vargus rūpečius.

Bet da daugiau parodo lietuvių susipratimą platinimas lietuviškų raštų ir surištas su tuo darbu pasišventimas. Kas syk daugiau atsiranda platintojų lietuviškų raštų, nežiurint ant to, kad platinimą tų raštų valdžia laiko už didžiausią piktadėjystę ir kaltininkus grūdžia į kalėjimus, baisiai juos kankina ir be sudo išvaro į bado šalį, tarytum ant pražuvimo. Lietuviai, uždegti meile tėvynės, nebijo tų kančių ir žengia drąsiai priešais valdžią ir da tyčiojasi iš valdžios, kuri apsiptojusi išpiktumo mėtosi į visas puses ir nežino ką daryt.

Kalėjimai pilni lietuvių platintojų, gaujos žandarų ir žemskių laksto po kaimus, jieškodami lietuviškų raštų, tarpe lietuvių maišosi daugybė judošių ir pardavėjų savo krašto, savo tikėjimo, tarp tokių pardavėjų atsiranda dagi dušių ganytojai — vadovai, nežiurint ant to platinasi raštai kas-syk daugiau ir lietuvių dvasia apima kas-syk daugiau žmonių ir į vietą žuvusių kareivių atsiranda nauji, kurie atlieka kas-syk didesnius darbus ir jau teip yra išsidrąsinę, kad net bando lįpti atsišaukimus ant policijos tarnų nugaros! Tokios tai yra raminančios naujienos iš pereinamųjų metų. Bet daug yra teip-gi liudnų apsišaukimų gyvenime lietuvių, ir negali praeit pro juos nepamirėjus.

Pirmiausiai turime nurodyti ant mažo skaitliaus skaitytojų „Uk-o“. Iš redakcijos užrašų matyt, kad „Uk-as“ pernai turėjo tik 182 skaitytojus. Mes negalime to suprasti ir negalim sau to išaiškinti, atsimindami, kad prieš porą metų „Uk-as“ turėjo apie 250 skaitytojų. Jeigu redakcijos užrašai būtų teisingi, tai ant šito atsitikimo reikia atkreipti atidą lietuvių platintojų. Iš to matyt, kad „Uk-a“ skaito tik saujelė lietuvių, kad jo šviesa su dideliu vargu išiveržia į tarpą lietuvių. Jeigu priimti, kad 5 lietuviškuose paviečiuose Suvalkų gub. gyvena apie 500 000 žmonių ir kad lietuvių tuose paviečiuose bus apie 70% (teip kaip Vilkaviškio pav.) t. y. apie 350 000, jeigu daleisti, kad mokančių skaityt yra daugiau kaip pusė t. y. apie 200 000 ir jeigu daleisti, kad „platinasi tikantai Suvalkų gub.“, tai išpuls, kad iš 1000 mokančių skaityt skaito tik viens žmogus. Tegul kiti skaito kitus laikraščius, skaito knygutės, tegul tie, ką skaito, sėja lietuvių sėklą ir tarpe neskaitančių, bet vis-gi tai mažai gali mus suraminti, nėra vaisiai tokio mažo prasiplatinimo „Uk-o“ yra liudni. „Uk-as“ yra išleidžiamas su dideliu pasišventimu,

o tuom tarpu dėlei mažo skaitliaus skaitytojų užsimoka vos tik pusė kaštų jo išleidimo (t. y. iš 400 rub. kaštų išleidimo „Uk-o“ užsimoka vos 218 rub.) ir „Uk-o“ mokslas vos tik tepasiškia lietuvių šuvis....

Tą-pat galima užtėmyti ir kaslink pasiplatinimo knygų. Iš redakcijos užrašų matyt, kad redakcijos knygų per 1899 m. parduota tik už 156 markų arba 72 rubliu. Tuom tarpu 1899 m. už redakcijos kaštų atspaudinta 7 knygelės ir atsišaukimas „Broliai ir Sesers“ ir išleista ant to 369,50 Mk. arba 171 rub. Be to išleistos buvo da knygutės „Varpo“ red., bet čion jos nepriskaitytos. Taigi ir išleidimas knygų toli neužsimoka. Ant išleidimo „Uk-o“ ir knygų 1899 m. išleisti 571 rub., o surinkta vos 290 rub., t. y. mažumą daugiau, kaip pusė išleistų pinigų. Visas redakcijos linkimas po senovei pasiremia ant aukų. Kadangi nėr priverstinų mokesčių ant lietuvių dalykų, ir aukos dedamas yra iš liuosos valios, kadangi aukautojų yra sulyginant mažai ir pinigų neužtenka ant prigulnio vedimo redakcijos reikalų, ant apmokėjimo darbininkų ir dėlto išleidimas „Uk-o“ reikalauja daug pasišventimo iš pusės vadovų, kadangi linkimas aukautojų ir darbininkų teip-gi gali persimainyti, per tai kiekviens gali suprasti, kad redakcijos buvis nėra tvirtas ir kas-syk reikalauja naujų spėkų materialiskų ir dvasiskų. Ikiol aukautojais daugiausiai buvo apšviesniejie vyrai, inteligentai, bet paskutiniame laike ir inteligentai yra apsilėidę ir jau pralinko 3 metai, kaip jie išleidžia „Varpą“ tik po sykių 2 mėnesių. ir tai, kaip matyt iš paskutinių „Varpo“ raštų, visa veik našta raštiška paskutinia laike buvo puolus ant vieno žmogaus a. a. Dr. V. Kudirkos, nės jo vieno raštai užima veik trečią dalį turinio „Varpo“ pereinamųjų metų. Iš to matyt, kad ant raštiškų spėkų „Varpo“ darbininkų nedaug ką gali pasitikėti, ir ant pinigiskų jų aukų, nės jų yra nedaug, o antra jų pasišventimas paskutiniame laike yra žymiai susimazginęs, o gal ir da daugiau mažintis. Toks tai yra padėjimas mus laikraščiu. Neslėpiame mes to dalyko prieš savo skaitytojus, nės laikome už savo priderytę apskelbtą tėvynės mylėtojams netik linksmas žinias, bet ir liudnas. Mums rodos, kad šimtą syk yra geriau parodyti savo silpnybę, nekaip ją slėpti, nės tik tuomet tautiečiai gali suprasti visą mus padėjimą ir gali ateiti mums į pagelbą. Mes laikome už reikalingą daiktą teip pasielgti da dėlto, kad jau kas-syk daugiau atsiranda ir tokių kaimiečių, ką su tikru pasišventimu rūpinasi apie praplatinimą mus raštų ir apie surinkimą pinigų ant apšvietimo reikalų. Mes tikimės, kad šitie metai suteiks mums da daugiau

darbininkų iš kaimiečių, kurie netik nesigailės pinigų ant apšvietimo reikalų, bet pasirūpęs teip-gi, kad ir kiti suprastų naudą apšvietimo, platūs laikraščius ir gaivūs lietuvištos dvasios mūsų nuvargintoje tėvynėje. Iš viso mes matome, kad nedaug ką galime mes pasitikėt ant ponų, kurie gerą valgo duoną ir tik mažą dalį savo lengvai uždirbtų pinigų paskiria ant lietuvištos reikalų, o daugumas iš tų ponų, nors Lietuvos-motinos užauginti jau yra Lietuvų užmiršę ir paskendę svetimų tautų jurėse. Visa mūsų viltis pasiremia ant liaudis, ant daugybės darbininkų, kurie paskutiniam laike stojo į kovą už savo tiesas ir kaip tikri kareiviai gynė jas su pasišventimu, nesigailėdami nė jaunų dienų, nė turtų, nė laisvės... Jeigu minios mus tautiečių pritaras mūsų velyjimams, jeigu visi eis su mumis iš vien, tuomet nieks neišras tokio ginklo, kuris galėtų sulaukyt mūsų judėjimą ir sutrukdyt įkunyją mūsų reikalavimų. Tik reikia mums daugiau šviesos, reikia mums didesnio susipratimo kaslink savo tiesų, o atsiras tarp mus vienybė ir stiprybė.

Dėlei mažo prasiplatinimo laikraščių ir knygų viešpatauja Lietuvoje da didelė tamsybė ir nesusipratimas kaslink savo tiesų ir reikalų. Iš žinių prisiųstų pernai į red. „Uk-o“ mes galime tai aiškiai matyti. Pasirodo, kad kiti du nežino, kad spauda lietuviška yra uždrausta ir apskritai mažai išmano apie apsigėjimą valdžios su lietuviais, kiti vėl drauge su valdžios tarnais persekioja lietuvius, išduoda juos į rankas žandarų, nuplėšia prilipintus atsišaukimus ir t. t. Daugiausiai lietuvištos priešininkų atikinkame tarpe tokių lietuvių, kurie užima nuo valdžios prigulincias vietas, kai va šaltyšių (starostų), vaitų (starsinų) valsčiaus raštininkų, kaimo mokintojų. Negalime apleisti čion nepamiršę, kad tarp lietuvištos priešininkų atsiranda daug mus dvasiškių vadovų, iš kurių kits — gėda sakt — apsigarsino, kaip judošių ir išdavėjas savo brolių. Pasirodo, kad daug mus senųjų kunigų da negal persiskirti su lenkišką kalba, negal atsikratyti nuo lenkystės svajojimų ir vieton platinti Kristaus mokslą platina lenkystę Lietuvoje ir nor, kad lietuviai pamestų savo kalbą o išmokyti lenkiškai tik dėlto, kad galima būtų suprasti kunigo pamokslus („Uk-as.“ p. 96). Be to tėmytinas yra didelis pataikavimas kitų prabaščių prieš maskolių vyriausybę: vieni iš jų išpalengvo įveda į bažnyčią maskolišką kalbą, liepia skambyt varpais už dušią numirusio maskoliaus, laiko želamišias už caro įpėdinį ir tt. Ir tai liudniausia, kad toki apsigėjimą ne tik nepapeikia vyresnėji dvasiška valdžia, bet da, gali sakt paduoda paveikslą nusižeminimo prieš svietiskąją valdžią, kuri, kaip daugumas žino, yra teip-gi pravoslavijos valdžia

ir stengiasi tą pravoslaviją praplatinti Lietuvoje tarpe kataliku su pagelba vyresniųjų katalikystės vadovų, tankiausiai papirkų arba apdovanotų. Koki atsiranda tarpe mus dvasiški vadovai tai matyt iš apsigėjimo vyskupo Zvieravyciaus, kuris per šventę atidengimo stovylos didžiausio katalikystės naikintojus Muravjovo-Koriko yra nužeminęs ne tik savo vardą, bet ir vardą visos dvasiškijos. Teip pataikaujant prieš valdžią dvasiškijai nedyvai, jeigu pataikauja prieš valdžią ir žmonės, o kiti net priima pravoslaviją. Teip štai „Uk-as“ rašo, kad Senapilėje valsčių sudžios ėjo bučiuot pravoslavų kryžių, kad Telšių pav. storastos, staršinos ir Telšių maršelka Šulcas ėjo į cerkvę melstis už caro dušią, laikė žvakutes ir t. t. Tuom tarpu kada lietuvištos, kovodama prieš valdžią kovoja teip-gi ir už laisvą prasiplatinimą maldaknygių ir kitų dvasiškių knygų, tuli dvasiški vadovai neapkenčia lietuvištos, o tėvynės mylėtojams duoda paniekinantį vardą „Litvomanų“ (vysk. Baranauškas). Dvasiškoji aukštesnėji valdžia ne tik ką nesirupina apie praplatinimą tarpe lietuvių dvasiškių knygų, bet da stengiasi sutrukdyti tą platinimą ir daro visokias kliutis, o atsiranda ir toki ką, nesuprasdami nieko apie mus padėjimą, sėja tarp mus maskolystės dvasią sakydami: „kas ne klauso karaliaus, tas ne klauso nė Dievo“ („Uk-ai“ p. 170). Ak gyvenant pagal toki mokslą, reikt greit priimti pravoslaviją arba bent nerugoti, jeigu gubernatorius uždeda ant kunigų striopas ir visai juos persekioja, nės pagal įstatymus viskas darosi nuo vardo caro... Čion turime užtėmyti, kad ir tarpe dvasiškių vadovų, kaip ir tarp kitų žmonių, daug darosi ne iš piktos valios, bet dėlei stokos susipratimo apskritai, o ypatingai dėlei stokos supratimo valdžios darbų ir Maskolijos politikos pakraščiuose. Pasirodo, kad kiti kaimiečiai, ką ne išėjo nė kokių mokslų, nelankė nė gimnazijų, nė pradinį mokyklų ir nemoka kitų kalbų, kaip tik lietuvišką, geriau supranta mūsų padėjimą ir Maskolijos politiką ir geriau moka ginti mūsų tiesas ir tikėjimą nuo persekiojimų, ne kaip daugumas prabaščių ir kitų ponų, ką skaito savę apšvietais.

Atlikime valsčiaus ir parapijos reikalų teip-gi matyt daug nesusipratimo ir apsilėidimo. Jau nuo senei ukininkai reikalauja, kad į laudines mokyklas būtų įvesta lietuviška kalba, bet valdžia ant tų reikalavimų nieko nepaiso, nės vis-gi vaikai į mokyklas eina, žmonės užlaiko tas mokyklas, moka algas mokintojui. Ko-gi daugiau reik? Iš to valdžia aiškiai spėja, kad tokios mokyklos žmonėms patinka ir yra geros. Tuom tarpu iš memorialo Imeretinsko aiškiai gali matyt, koku budu galima yra priversti valdžią įtaisyti mokyklas teip, kad mums

patiktų. Iš to memorialo matyt štai kas: 1. reikia leisti kunigus į liaudės mokyklą tik dėlto, kad jie nemokintų vaikų už mokyklos senų be valdžios prižiūrėjimo, 2. reikia duoti lenkiškai (lietuviškai) kalbai prigulinčią vietą mokyklose tik dėlto, kad vaikai nesimokintų savo prigimtos kalbos namieje už valdžios akių, nuo ništikimų valdžiai žmonių. Iš to matyt, kad tik tuomet gali but išpildyti mus reikalavimai kaslink mokyklų, kada mes atsitrauksime nuo akių mokyklos valdžios ir mokšime savo vaikus už mokyklos sienų to, ko nemokina mus vaikų mokykloje. Tik paniekinimas mokyklų ir pasipriešinimas valdžiai gali priversti valdžią išpildyti mūsų reikalavimus. Pasipriešinimas teip-gi gali palengvinti našą valsčiaus mokesčių. Laiks butų susiprasti ir atsisakyti nuo mokesčių ant Varšavos labdarinių įtaisų, ant maskoliškų laikraščių, ant paviečių rašomųjų mašinų ir kitų nenaudingų dalykų.

Parapijos reikalai teip-gi yra vedami be jokios tvarkos ir prižiūrėjimo. Žmonės sudeda pinigus ant pataisymo bažnyčios, o prabaščius apsitveria sau sodą už tuos pinigus ir reikalauja vėl pinigų, deda pinigus ant statymo klebonijų, bet klebonijos nesistato, kaip reik, ir išeina pragaištis, rugoja ant prabaščių, o tuom tarpu visą atlikimą reikalo paveda prabaščiui, pats reikalų neveda, nenor vesti arba nemoka vesti, komitetų parapijos kaip ir nēr....

Valsčių ir parapijos reikalus tankiausiai žmonės paveda kitiems vesti ir tankiausiai ant savo ištikimųjų rugoja. Ak rodos nesunku butų suprasti, kad jeigu ant kitų negali pasitikėt, tai reikia patiems viską atlikti, o kad gerai atlikti, reikia suprasti tuos reikalus ir mokėti juos atlikti... Daug, daug da reikia mums šviesos!

Red.

Ant „Ukininko“ sukaktuvių.*)

Linksmi šiandien turim buti:

Mes sulaukėm sukaktuvių.

Velyjam mes jam nežuti —

„Ukininkui“ dėl lietuvių.

Jis tai yra apginėjus

Mūsų turtų ir mus tiesų;

Jis yra mus geradėjus

Mus pagelba — platin šviesą.

Darbus nedorus maskolių —

Mums tuojaus-gi jis nurodo,

Ir kaip gintų nuo tų ponų

Visad teisią jis duod' rodą.

Mūsų klaidas jis papeikia,

Jeigu paikai ka padarom.

Mus pakarą, nesiteikia,

Jeigu klaidas tolyn varom.

Jis platina tarp mus meilę,

Apšvietimą ir liuositybę,

Jis mokina kaip rast laimę

Kaip pažinti mums teisybę.

Užtat, broliai lietuvininkai,

Jį mylėsime, jam padėsime

Ir mes šelpsim „Ukininką“

Kiek tiktai spēkų turėsime.

Te gyvuoja „Ukininkas“

Dėl vargdienių mus žmonelių

Tegul gina lietuvininkus

Nuo žabangų ir vargelių:

Lai, jisai niekad nežuva,

Bet dar geriau lai jam klojas

Lai laimingą jis ved buvį

Lai laimingai jis kovoja!

Jurgis Galinis.

Mūsų buvis.

Mūsų buvį galima padalinti į tris dalis: i buvį praėjusiuose laikuose, i buvį šiose dienose ir i mūsų buvį ateinančiame laike.

Kaslink mūsų buvio praėjusiuose laikuose, tai jis yra užrašytas istorijoj. Trumpai galima apie jį šėip pasakyti: tose vietose, kur dabar esame, jau ten buvome ir prieš Kristaus užgimimą. Gyvendami ant tos vietos buvome sutaisę stiprią viešpatystę, kuri traukėsi nuo Baltijos iki Juodųjų marių ir Didžia Lietuvos knnigaikštyste vadinosi. Tokią ponystę taisant ne sykį reikėjo kariauti su savo kaimynais, su lenkais, maskoliais, vokiečiais, totoriais ir kitais, — ir tankiausiai mūsų viršus budavo. Tokiu tikrai tautišku gyvenimu mes gyvenome apie pusantro tūkstančių metų.

Pabaigoj keturiolikto amžiaus susidėjome mes su lenkais ir su anais vieną ponystę sutaisėme. Iš pradžios po susidėjimo, o ir paskiaus, koliai ant Lenkijos sosto buvo karaliai iš mūsų tautos — kas traukėsi apie du šimtų metų — reikalai suvienytų poniščių — Lietuvos ir Lenkijos — labai gerai klostosi, bet paskiaus, sostą kitiems užėmus, vis blogyn ir blogyn ėjo, iki ant galo pagalios (apie šimtą metų atgal), Lietuva ir Lenkija kaipo atskira viešpatystė visiškai neprážuvo ir nepateko į nagus kaimynų: Vokiečių, Maskolių ir Austrijokų.

Dabartinis mūsų padėjimas maž-daug yra tas pats, koks buvo valandoj mūsų pačių viešpatavimo ir Lenkijos suirimo. Dabar nebėra mūsų viešpatystės ir apie mūsų reikalus ne mes sprendžiame, bet tie, ką apėmė mus šali. Ir tai netik reikaluose aukščiausio svarbumo, bet ir mažiausiuose. Žodžiu tarant, visa rėda guli rankose musu pergalėtojų. Pergalėtojai gangreit niekados apie paveiktųjų gerą nesirupino — o ir sunku butų to nuo anų reiklauti — tai ir išeina, juog dabartinis mūsų

*) Į N. 12 per. m. pasivėlino ateit. Red.

padėjimas labai vargingas yra, juog tankiai valdžios paliepimai mums netik ką apmauda daro, bet dar aiškiai parodo kad, jeigu tik valdžia galėtų, tai mus visiškai išnaikintų — išnaikintų, žinoma ne kaipo žmonės, bet kaipo lietuvius. —

Bet valdžia ne viską gal su mumis padaryti ir tame yra mūsų, kaipo lietuvių, stiprybė ir ateitis. Lietuvis turi šmotą žemės savo krašte. Valdžiai labai malonu būtų, kad tas žemės šmotas jos pačios žmonių apimtas būtų, bet per prievartą tai padaryti negal, ir jeigu lietuvius to žemės šmoto mitriai turėsi, tai ana jam amžinai ir liks. Valdžia labai norėtų, kad visi lietuviai būtų tokio pat tikėjimo, kaipo ir jos žmonės, bet lietuviams savo tikėjimo turintės, valdžia per prievartą naujo tikėjimo jiems įbrukti negal. Valdžia labai norėtų, kad lietuviai ir lenkai savo kalbą pamirštų, o jos kalba kalbėtų, bet jeigu lietuviai ir lenkai tvirtai savo kalbos turėsi, tai valdžia ir turės tas kalbas ir i iškilas, ir i visur kitur įvesti. Žodžių tariant, jeigu dabar mes kaipo viešpatystė ir nebesame, tai iš to neišeina, juog jau visiškai pražuvome. Iki pas mus teka gyslose lietuviškas kraujas, iki lietuviška dvasia šildo mūsų širdi, tolaik mes galime gyventi kaipo lietuviška tauta, galime rupintis apie dvasišką ir turtišką mūsų tautos pakėlimą. A. Z.

Sapnas.

Po perskaitymui „Paslaptinio cirkularo Suvalkų gub.“ patalpinto N 5 „Varpo“, ilgai vakarop negalėjau užmigt, bet nuilsęs nuo visos dienos darbų, ant galo įpuoliau i gilų, akyvą sapną... Sušaukę valdžia visus lietuvius i bažnyčią, teip kad net sienos braškėjo, ir nėviens iš mus nežinojo, kas iš to bus. Bažnyčioj-iš palengvo pradėjo viens kito klausit, ar nežino kam mus valdžia sušaukė; vieni pasakojo, kad busenti prisiega caro ipėdiniui, kiti — buk apgarsis caro dovanas ir t. t. bet štai ne po ilgam išėjo iš Zakristijos paviečio viršininkas su pundu popierių rankose, o paskui jį Kybartų popas Klavnickas, apsirėdęs teip kaip prie mišių. Popas atsistojo ant laipsnių altoriaus ir paėmęs nuo viršininko popieras, ėmė skaityt gudiškai aukščiausią apšaukimą, iš kurio supratom, kad caras besirupindamas apie lietuvių labą ir norėdamas, kad išsi-pildytų šv. rašto žodžiai: „bus viena avinyčia ir vienas piemuo“, šaukė visus lietuvius, kad priimtų stačiatikišką tikėjimą, bučiuotų jų kryžių, ir ant galo pasirašytų ant tam tikros popieros. Po perskaitymui apšaukimo, viršininkas paklausė: „a čto ponialili vi“ (ar supratot)? Tada visi žmonės vienu balsu sušuko: nenorim ir nesirašysim, ir pradėjo eit lauk iš bažnyčios,

bet ant nelaimės durys buvo užrakintos. Tuojaus pasidarė šaukimas visuose kampuose, teip kad net bažnyčia ėmė drebėt. Paskui viršininkas atsivedė kunigą, kurio prašė, kad jis įkalbėtų žmonėms ir kad jie supratę caro malonę sutiktu priimt pravoslaviją, nės, sako, busę su visai kitas gyvenimas ir nieks jų nepersekiosės — dabar, girdi, pilna Sibirija lietuvių. Kunigas, išklauses žodžių viršininko, atsakė, kad jis nemislyjas savo avelių atiduot ant prapulties, vilkams i nasrus, kad katalikų tikėjimas kaip buvęs teip ir busęs, viršininkas sušuko: „*izminnik carin i otčiestvu!*“ ir paliepė aną surišt, o paskui šaukė po viena iš žmonių, klausdamas, ar sutinka, priimti pravoslaviją ir pasirašyti, bet kiek aš pamenu, nė vienas nesutiko, ir suvisais teip pat apsejo, kaip su kunigu. Štai atėjo eilė ir ant manęs; viršininkas paklausė: „*nu čto i vy nesvylasni?*“ Aš ilgai nelaukęs, numoviau kalošą nuo kojos, ir teip žiebiau viršininkui i valgomą, kad tą netik-ką dumblais, bet ir kraujais susitėpė. — Kas su manim buvo paskui, ir kas atsitiko su kitais lietuviais — ar priėmė stačiatikių tikėjimą, ar ne — neatsimenu, nės tuojuo kelios geležinės rankos tvėrė mane, spardė su kojoms ir nugabeno i kalėjimą. Koks mano buvo džiaugsmas, kada pabudęs rytą metą pasijutau te begulys lovoj ir nebesąs pravoslavu.

Korespondencijos.

Suvalkų gub.

Naumiesčio pav. Plokščiai. Apsirgus kunigui Smilgini parvažiavo i Plokščius kun. Juozas Grinkevyčius. Jau ačiu Dievui bus metal, kaip kunigas Grinkevičius mokina žmones Plokščių bažnytelėj, bet mokinimas mokinimui ne lygus. Tas Dievo tarnas nežiuri, kaip ne-kurie kiti, kad atlikus kaip kokią baudžiamą bažnyčios reikalus, skubit namo ir vilgyt užtroškusią burną vynu, arba kitais gardžiais gėrymais, bet atsidavęs savo pašaukimui, nesigaili spėkų ir dirba dėl gero žmonių, kiek galėdamas. Sulaukęs žmogus dienos atsilsio, skubina i bažnitėlę paklausyt Dievo žodžių ir dėkavot anam už suteiktas geradėjystes; pertraukęs maldą, pažiuri i paveikslus Šventųjų su aprašymais jų gyvenimo, kuriais iškabita net visa bažnytelė. Paveikslai iškabiti bažnyčioj, nebuna vieni ir tie pats, bet praėjus keliems nedėliams, buna naujais išgrožita, o tada ir vėl žmonės tur i ką pažiurėt ir paskaityt. Po rožančiui kunigas Grinkevyčius paprastai lipa ant sakyklos, iš kur žmogus ne išgirsta, užkvietimo: „neškit aukas i bažnyčią, o bus išganytos jus dušios,“ bet girdi apie reikalus

žmonių, kaip mokyt savo vaikučius, prirengt juos prie pirmos komunijos, kuom pagrožyt savo ukę ir tt. Neužmirsta kun. Gr. pakalbėt su žmonėmis ir apie jų nesutikimus: kaip, už ką, ir dėlko vaikščioja po sudus, kaip nuo tokių atsitikimų sergėtis ir kaip tur sutikt tėvas su sunum, motina su duktere, kaimyns su kaimynu. Be to, pasibaigus mišioms, pamokinimams ir vakarinėms maldoms, kunigas Gr. susivadina pas savę giesmininkus, kuruos mokina iki vakarui giedot š-tas giesmeles lietuviškai ir lotyniškai, bet neužmiršta ir švietiškų dainelių, nės šėip nubostų giesmininkams vienokios giesmės. Vienu žodžiu kun. Gr. netik ką užsiima su žmonėmis š-ta diena, nuo anksti ryto, iki vėlai vakaro, bet netingi atsilankyt ir i kaimus, pratidamas vaikučius prie savęs, kad nebijotų...

Duok Dieve daugiau mums tokių kunigų, kurie dirba su pasišventimu dėl gero žmonių, o tada rečiau atsitiktų terpo žmonių girtuoklystė ir visoki nesutikimai. *Antans A-kių.*

Kalvarija. Kaip perskaitė žandarai *Ukininke* žinias iš Kalvarijos kalėjimo, tai ko ne pašėlo. Tuojaus viršininkas atbėgo i kalėjimą ir labai užsipuolė ant sargų. „Jūs — sako — paduodate žinias iš kalėjimo nereikalingiems žmonėms. Šalyje greičiaus dasižino apie viską, kas čia dedasi, neg mes! Tai, negerai, labai negerai!“ Kalėjimo prižiūrėtojo-gi prašė, kad permąnytų visus sargus. Turbut iš tos priežasties jau vieną ir atstatė nuo vietos. Gruodžio mėnesyje 1899 m. rašyta. *K.*

Starpolė. Neseniai parėjo permaina paskirstyme pavietų žandarams. Pirmiaus Starpolės ir Naumiesčio pavietai prigulėjo vienam žandarų viršininkui, o Kalvarijos ir Vilkaviškio kitam. Dabar-gi Kalvarijos ir Starpolės p. prigulės prie vieno, o Neumiesčio ir Vilkaviškio kitam. Pirmą žandarų viršininkai sėdėjo Starpolėj ir Kalvaryjoj, dabar-gi Starpolėj ir Vilkaviškyje. Kybartuose iki šiol buvo tik geležinkelio žandarai (apie 12). Dabar-gi bus da ir šėip du vilkaviškiniai žandarai. 25 gruodžio 1899 m. *K.*

Iš parubežės Suvalkų paviečio. Naudodamiesi iš tamsios nakties du maskolių parubežinių abieščiku pavogė prieš Kadėdas nuo ukininko Kalvaičio iš Vulkos tris avis: pasi-movė jas su savo diržais ir vedėsi i kazarmes — mat, ant šventės turėse šviežios mėsos. Bet štai tuodu maskoliu išgirsta iš savo užpakalio balsą priešo: „Stoi!“ Mąstydami, kad gali juodu pakliūt i kilpas, emė bėgt avis pametę. Ant savo nelaimės, pametė ne tik avis, bet ir tuos savo diržus, su kuriais avys buvo pamautos — nespėjo jų atrišti; o ant tų diržu buvo, mat, parašytos jų pravardės.

Ant rytojaus tas ukininkas nuėjo skūstis pas tų kareivių viršininką, kuriam nunešė teip-gi ir tuos diržus su pravardėmis. Pamatęs teip aiškų ženklą, viršininkas, žinoma, jau negalėjo užpult ant ukininko, buk jis neteisingai abieščikus apskundęs. Taip-gi viršininkas tuos kareivius neva nubaudė, kad jie nemokėjo vogti ir tapo sugauti. Tuomet pasibaigė viskas ant to, kad maskolių parubežiniai kareiviai neturėjo šviežios avinčienos... Teip — neva pasibaigė... bet kada ant tikro pasibaigs ta maskolių piktadėjystė, nės tam pačiam ukininkui jau apie penkiolika avių prapuolė, ir tik ant galo pagalios pasisekė jam tuos savo „geradėjus“ sučiupti!

O kas nušluostys ašaras plaukiančias iš akių didelio daugumo kitų parubežinių ukininkų — varguolių iš priežasties iškastų iš jų rusių bulvių, išvogtų iš klėčių javų ir tt.! O tai darbas tų parubežinių kareivių, kurie neva jieško kontrabandų, o paskui begalo išsidrąsinę duotomis jiems didelėmis tiesomis, jau ir atvirai pradeda užpuldinėt ant suvis nekaltų žmonių, kaip va neseniai su teisdariu Galdzevyčiu padarė, užpildami ant jo savuose jo namuose ir jieškodami priekabių, o paskui maištą ir lermą keldami. Ir da-gi tai padarė ne prasti koki kareiviai, bet jų viršininkai — apicierai.

Už tą ant namų užpuolimą dvarponis Galdzevyčius padavė skundą ant jų i augštesniąją valdžią, bet ar laimės ką iš to, ar ne — tai da pamatysime.

Užtiesą, jau galvažudžiai yra mažesniais žmonių piktadėjais, nės nuo jų galima da atsiginti, ale su apginkluotais maskolių kareiviais kur čia žmogus imsi kovoti!..

Kilmetis iš Šilakojo.

Suvalkai. Paskutinėse dienose lapkričio mėn. Suvalkų gubernatorius išsiuntinėjo viršininkams pavietų paslaptinį paliepimą, įsakydamas jiems prižiūrėt pasielgimą mokintojų, nurodytų tam tikruose surašuose (pridėtuose prie minėto paliepimo), baigusių Veiverių mokintojų seminariją. Užtėmijus ką nors ypatingo jų pasielgime ar iš doriškos pusės, arba prilankumą jų prie priešvaldinio krutėjimo lietuvių, įsakė tuojaus pranešt gubernatoriui.

Viršininkas pats, žinoma, negali visus užžiūrėt, pertai nuo savęs davė toki-pat paliepimą žemskiams, kurie dabar nuolat landys po mokyklas, neva tėmydami pasielgimą mokintojų. Toks pavedimas mokintojų prieglobai žemskių tai yra išmislu viršininko mokyklų Suvalkų gub. p. Čebotarev'o. Tik pagal p. Čebotarevo prašymą gubernatorius išsiuntė toki paliepimą viršininkams pavieto.

Mūsų kaimų mokintojai ir be to pažeminti, nės priguli ir nuo vaito, ir nuo popo, ir nuo

kamisių, ir nuo žemskių viršininkų, ir abelnai nuo visokios valdžios. Dabar-gi po tam cirkuliorui da turės jie ir prieš žemskį savo sprandus lenkti. Ar tai ne pikta žmogui!

Žagaras.

Kauno gub.

Siaulių pav. Siauliai (Prefektas Sudas).

Jau buvo minėta apie darbus mūsų kapeliono kun. Rodrevyčiaus. Dabar prisidėjo dar vienas.

Pas mus jis yra vyskupo atsiųstas turbūt lietuvystei, mokslui naikinti ir jaunuomenei gadinti. Jis lyginai kaip kn. Beliakevyčius plaka mažus vaikus, pats plaka ir skaito (teip jis padarė su trimis: dviems mokiniais, ir viena mergaite-našlaite*). Bet apart to jis įpila į širdis jaunuomenės netikusią dvasią netik savo pusieligimu, bet ir žodžiais. Nesenei mokiniai vyriškos gimnazijos patyrė, kad vienas jų draugų viską praneša Rodrevyčiui apie juos. Įpatingas buvo jo išsiteisinimas, užklausus, kodėl šnipinėja; geriaus, sako, bus, jeigu jis šnipinės, negu koks ten maskolius, (nedidelė garbė, jeigu šnipuko vietą užims katalikas, o ne stačiatikis, ant galo naminis vagis biaušresnis už prašalaitį.) Šitas davatkėlė laiko už didelę garbę žiūrėti, kaip kiti elgiasi bažnyčioj.

Turime mus sude vertiką iš lietuviškos ir lenkiškos kalbos ant rusiškos p. Morą, žmogų, dievobaimingą ir maldingą. Jis visuomet perkreipia liudininkų žodžius teip, kad vis ant blogo išeina: nors nemoka lietuviškos kalbos, bet-gi verčia, nės nori uždirbti. O juog prisiekia, kad sakys gryną teisybę.

Sunkų išpudį apturi išeidamas iš mūsų sudų. Liudininkai ant kiekvieno žingsnio meluoja, kiekvienas turtingesnis gauna sau reikalingus liudininkus už pinigų, o beturtis neturėdamas pinigų, tankiausiai pasilieka kalnu. Rodos prisiekia ir gali suprasti prisiegtą, nės kelis sykius buvo ji perskaityta lietuviškai (tikslai gaila, kad bjaurus buvo vertimas), rodos gali atsminti apie atsakymą aname gyvenime už sulaužymą prisiegos. Žmonės dievobaimingi išgirdę apie ano svieto kančias, turėtų bijoti meluoti, bet kur tau: jie ko tankiausiai meluoja.

Žmogus.

Telšių pav. Plungė. Rugsėjo 17, 18, 19

(sen. st.) buvo čia paroda, įtaisyta kunigaikščio M. Oginskio. Suvedė daug arklių, karvių, jaučių, avių, buvo ir žąsų, kalakutų ir vištų, teipo-gi daugybė padarinių, nagingai padirbtų, ar deklų visaip dažytų ir kt. Ant parodos pastatė teip-gi valgomų daiktų — iš mėsiško ir pieniško, visokių augalų ir daržovių.

*) Kodėl aplenkiate pravardes? Ak jeigu ne gėda kankinti tai juo ne gėda būti kankintiniu. *Red.*

Pasirodė, juog žemaičiai ne snaudžia ir ne sėdi rankas susinėrę, bet darbuojasi ką katras persimano dirbti. Pasirodė, tiesa, juog žemaičiai protingi ir nagingi... Bet kas tai viską parodė? — Ką tik parodė, labiau iš gyvuolių, vis buvo ponų iš dvarų. Dar ašvinį (darbo arklių) vieną — kitą atvedė ukininkai, o kito gyvuolėlio nė vieno.

Ar-gi ukininkai ne užaugina gražios bandos? Kokių matyti gražių gyvuolėlių, verselių pas ukininkus, bet nė vienas ne atvedė parodyti. — Girdėjau ant parodos bobos žiurėdamos į gyvuolius šnekasi: „anokie ne versiai, ką čia reikia ir rodyti? Mano daug didesni ir gražesni...“ — O kas ten matys tavo kutę (tvartę), kodėl ne atvedei ant parodos pasirodyti. kokius moki užauginti? Kiaulės po ukininkus kokios matyt riebios, nušertos, o nė vienos nieks ne parodė.

Iš audimų dar šiek-tiek sunešė, bet ir tai nedaug. Vėl girdėjau peikiant, juog ne gražius sunešė ant parodos. Gyrės turinčios gražesnių.

Nenor, ar tai nepradrėns mūsų žmonelės pasirodyti gyvenę ant svieto; rodos bijo pasigirti savo nagų kruvinu darbu. Ar-gi ne tu pačių ukininkų vaikai ir neturtėliai žmonelės tarnauja po dvarus? Juog patys dvarponiai nė gyvuolių šeria, nė žemės aria, nė padarines dirba! iš samdininkų nagų, proto ir išmislumo ponai naudojasi, o ant parodos pagirimą arba ognasą pats ima, o darbininkai, kuriems nagai kaito prie darbo, išsižioję užpakalyje žiopsa. Ponios teipo-gi pačios neverpia, neaudžia, nė duonos kepa, o visukuomi giriasi ant parodos. — Mūsų ukininkės savo rankomis padaro įvairius surius, susuka gerą sviestą, mėsą ne tik paskersta sutauso, bet pačios ir paršus nupeni. Duoną teipo-gi kokią išakijusią, su skaniu raugu iškepa mūsų žmonelės. Pačios maišo, minko, o kita pagaliaus ir miltų susimala girnomis. Vilnas, linus verpdamos per žiemą kiek gaidgysčių, vakarų ne miegą, kiek sanvaidžių persėdi staklėse, kiek ritinių susikrauna į skrynes?!... ir tai vis slėpiasi, nenori parodėti ant parodos, nenori gauti „agnoso“, arba piniginio pagirimo keletos rublių.

Atsibuskim bent syki, apsvarstykime savo darbą! Ar-gi mažturčiai ir ukininkai ne daugiau dirba? — Kunigaikštis nemažai padėjo skatiko dalydamas piniginius pagirimus arba užmokesnes už paroditą koki gerą gyvulį, ar daiktą. Jisai ne dėlko kito tai darė, kaip tik stengėsi mus pabudinti, kad susiprastamėm taisyti ir gerinti savo buvį: auginti ir skirti gerą veislę gyvuolių, švariai taisyti sav maistą, per tai užsilaikyti sveikatoje, stengtis gerai išdirbti žemę ir gauti vaisingus javus, per tai pakelti savo medegišką buvį; parodėti svetui, juog

mes lietuviai nė maž ne mažiau, o gal ir daugiau išmanome, o dar ir darbštesni už savo kaimynus. Nė viena tauta dabar vargiai be gali apseiti be krominių drabužių, tur tam tikslai įtaisytas fabrikas, o lietuvių žmonelės savo nagais, be jokių (?) mašinų iš naminių linų ir vilnų apsidaro su visa savo šeimyna ir samdininkais, ant kasdienių drabužių ne išleidžia nė skatiko, maistą teipo-gi ne perka (?) nė aguonos grūdą. Ta pati žemelė grūdais ir daržovėmis mus pena. Patys nusipenime paršus, mėsą sutaismom teip, juos kelerius metus išsilaiko nesugedusi... Vis tai pagirtinas daiktas, bet mes slėpiamės ir nenorime niekam pasirodyti. Reik daryti artimui gerą: gal kiti teip nesugeba, reik parodyti, — gal kas norės pasimokiti nuo mūsų. Šaukiate: „vieniems ponams užmokesnės (nagrados)!... Kas-gi kaltas, kad žmonės snaudžia? Jeigu dar kitą met įtaisys parodą, nestovėkit išsižioję, ne duokit vieniams ponams suglemžti nagradas, veskit savo karves, kiaules, visus gražius, sveikus gyvulėlius, savo užaugintus. Ne tik pasigirste ir parodyste savo išmintį, bet dar gausite ir medali (agnosę) arba piniginių pagyrimą.

Panevėžio par. Joniškėlis. Apie mus vien tik liudni atsitikimai. Aną syk jau buvo rašyta apie nusiskandinosią mergaitę, kurios nė tėvai, nė ukininkas, prie kurio tarnavo nenorėjo priimti į namus už žasų praganyną. Dabar-gi vėl (19. IX) užmuštas Mikalas Mikoliunas, Gastonių sodžiaus ukininkas. Nedėdienį susėjęs su savo pažystamais — ordinaričiku L. Valiūšioniu, triobelinku Lekniekiu, dirbusiu prie ukininko Musteikių, gėrė pas žydą. Mat kaip uždarė karčiamas žydai dar vis nenustoją žmonių girdę ir plėšę — slapčia laiko karčiamas. Begeriant Mikoliunas pastumė butelį, ir tas susikulė. Prasidėjo barnis ir ant galo visi trys ėmė mušti Mikoliuną: Valiūšionis turėjęs, o anuodu mušę — vienas su plyta, kitas su lopeta. Sako, perskėlė žmogui galvą teip, kad smagenys iš žaidžios buvusios matyt. Teip baisiai sužeistas Mikoliunas dar 4 viorstus paėjęs pasimirė. Lekniekis, Valiūšionis ir Musteikis suimti sėdi Panevėžio kalėjime. — Matote, ką degtinė padarė! Dabar visų keturių vyrų moterys ir vaikai verkia, pasilikę vieni gal ir be duonos kšnio. —

Vėl neseniai Karpio pienvežys Padariukas suvažinėjo seną bobutę Armonienę 105 metų amž. turinčią. Padariukas buvo įpratęs greitai važinėti, neveizint ant to, ar yra kas ant kelio, ar ne. Ir dabar dar teisinosi: kad bučiau, sako, jauną suvažinėjęs, o dabar senai bobai ar šėip, ar teip reikėjo mirti.

Ten pat Joniškėlyje valdžios užtartinta žemesneji agronomiską mokslainė ir nuo 1 liepos

šių metų turėjo prasidėti ten mokslas, bet iki šiol (30. rugsėjo) dar nėra nė inspektoriaus, nė visų mokytojų. Tik 24 IX. liko užtvirtinti į mokytojus buvusieji pirmiau čia mokintojais parapijinės mokslainės. Vienas iš jų prašė kunigų užsakyti ant bažnyčios per atlaidas (26 rugsėjo), juog mokslas jau prasidėjo ir mokintinius priimęs iki 8 spalį mėn.

Spragilas.

Sziauliai. (Maskolių darbai.) Jau kelinti metai kaip sukinasi po Šiaulius p. Mysovskoi. Jis pramano išvien su popu ir apmaskolintojais yvairias vakaruškas, eglukes mažiems vaikams ir t. t. Biliotus dalina popas, ir kas nemoka maskoliškai ir nevaikščioja į jų mokyklą, tas negauna bilioto. Kaip lengvai su dovanomis apmaskolinti! Gaila, kad kartais per nesupratimą, ar per nenorėjimą suprasti nors pirštą prideda ir musiškiai. Negražu padėti apmaskolintojams!

Pakeleivis.

Sziaulių valsčius (Vaito rinkimas.) Pernai rudenį rinko pas mus naują vaitą (starsiną). Išrinko tą patį bene ant 4-to trimečio Yra tai žmogas lėtas, nieko nežinaš. Vis vyrai negali išrinkti geresnio, žmoniškesnio. Vaitas po rinkimų duoda „magaryčių“ po 5 rublius ant bendrijos (obščestvos). Vyrai priėmė. Kiti sako: „važiuokim, vyrai, į Šiaulius ir ten pragersime; jau treči metai kaip laukėm tos dovanos ir sulaukėme. Ot ir anais metais pragėrėme net 8 rublius, o gražiausiai, kad jau geriau nebereikia: nė muštynių, nė barnių nebuvo, niekur nieko!“ Kiti nesutiko. Atidavė ant bažnyčios.

Sutkumietis.

Sziauliai. (Juokinga krata.) 17. XII. buvo krata davatkų lizdę, už bažnyčios. Tenai viename kambaryje apsigyvenusios buvo 8 ar 9 moterys, visos dievobaimingos, užsiimdavo poteriais, liežuvavimu ir kitais gerais darbais. Turėjo pas savę keletą lietuviškų knygų: Apie pragaro kančias ir daktarišką. Pirmojoj yra aprašyta, kad koks ten šundelis apėjo visą pragarą; o antrą: „Budus gydymo nekurių ligų“ kokio ten kunigo surašyta nuo bobų — vaistininikių.

Viena iš tų 9 davatkų užpyko ant kitų, mat ją sučiuopo bevaginėjant. Ji nuėjo ir apskundė policijai, kad ten yra uždraustų knygų. O mūsų policija, kaip yra žinoma dabar labai gudri, budri ir sargi, kas-tik vamptelės apie knygas, tuoj ten ir lekia stagarą pastačius.

Ypatinga buvo krata. Atėjo tik policijantas ir prastas žandaras. Toki krėtikai nieko negali daryti. Bobos to nežinojo. Pamačiusios visos drebėti pradėjo: tai jau busęs joms kalėjimas, gal dar ten ir pasmirsti priseis.

Daug darbo turėjo tuodu krėtikui, net praitas it žirniai byrėjo per sukaitusius veidus:

nejuokai perkratyti 9 lovas nuo viršaus iki apačios apkrautas skarmalais. Ant galo vienok surado tiedvi knygi. Apsidžiaugę labai, padėjo ant stalo. Vėl stėjo prie darbo. Pabaigę nori tas knygas išsinešti, tik žiuri, tų knygų nebėra, kur jos dingo, nežinoma, tik tur but ne juodu išsivešė. Nuliudę išėjo laukan.

Policija mat pradeda pas mus be jokių raštų, be jokių daleidimų kratyti, o kur mato tamsesni, tai nieko nebežiuri, eina stačiai. Tokiuose atsitikimuose reikia tuojaus skūstis prokuratoriui arba net ir augščiaus.

Rozalija R.

Sziauliai. Neseniai (Uk N. 8) iš sodžiaus Dausiškių aprašiau, kaip ten vaidinosi. Prie to aprašymo reikia dar pridėti kelias smulkmenas. Kairiai norėdami atsiginti nuo velnio lipdė grabnyčias-žvakes prie balkių kryž-kryžiom; gal, mislija, velnias pamatęs grabnyčias ir dar teip sudėtas ir uždegtas išsigąs ir eis sau po velniais.

Sargai, kurie buvo atėję ir užlipę ant triobos velnio sugauti, turėjo su savimi šermukšnio lazdas. Koksai mūsų tikėjimas į visokius niekus! Tiki, kad velnias gali žmogų apsėsti, kad nuo jo, jeigu nepadėd kryžius (o velniosas kartais ir kryžiaus nebijosi, matyt jo bičiulės-davatkos pripratino jį prie to daikto), tai padės šermukšnio lazda ir tt.

Užmiršau teipo-gi nurodyti dar, kad žmonės supykę ant tos, neva apgavikės, ir pradėjo mušti. Primušo ją labai. Įpatingas apsėjimas su tokiais žmonėmis. Buvo žinoma, juog ji yra nesveika, turi sumišimą proto. Bepročiui proto rykštė ir vėzdas neįdės ir su pagelba Dvasios šv.; toki reikia gydyti, yra teip-pat ligoniai.

Žmogus.

Sziauliai. (Mergaičių gimnazija). Mūsų gimnazija jau stovi antri metai. Nežiurint į nebrangumą pragyvenimo ir į tai, kad nėra tokio prispaudimo, kaip kitose gimnazijose, sodžiaus mergaičių mokinosi tik kelios.

Laikas būtų suprasti, kad reikia ir mergaites mokinti, kad jos teipo-gi gali užsidirbti duoną, kaip ir vyrai. Sako, buk nereikia mokinti, nės į kunigus neis. Ką-gi darysi: gali užsidirbti ir nekunigu budamas. Juog gali kitas tėvas duoti dalį lik 1000 rub. ir daugiau, kodėl-gi nemokina?

Jau ir mūsų gimnazijoj pradėd įpilti šio-to maskoliško.

Nenuorama.

Sziauliai. (Naujasis cukras — sacharinas).

Pas mus sodžiuose yra išsiplatinęs sacharinas, arba, kaip dar vadina, naujasis cukras. Jisai yra kelius šimtus sykių saldesnis už paprastą cukrą. Todėl jis labai pigus yra sulyginant su tikruoju. Vis tai dar nieko. Bet jis yra nesveikas, ypač vartojant tankiai

ir daug, jis neturi savyje jokių maitinančių dalelių, kurias turi cukras.

Pakol jį galima gauti kiekvienoj krautuvėj, bet neužilg jis bus užgintas, tebus galima gauti aptiekoje su gydytojo receptu. Ministerija teip užmanė padaryti, nės randa jį nesveiku ir prašalinančiu cukrą, kas kenkia cukradariams.

Norėčiau čionai nurodyti vieną ypatingą pažymėjimą. Ukininkai patys randa jį nesveiku, todėl dėl savęs nevartoja, bernams duoda, savo samdininkui, kurio sudėjimas ir kunas kitoki, busę sveik. Yra tai bjauri pusė apsėjimo su bernais, kuriuos, matyt, laiko už kitokius žmones.

Davarka.

Iš Pasvalio (Panevėžio pav.) Žydai ketina padaryti lietuviams antrą syki gėdą. Pirm keleto metų Pasvalio žydai, sumetę pinigus, įsteigė draugystę ugniagesių, įsitaisė sau gesomas mašinas su švirkšlėmis ir kitomis tam dalykui reikalingomis pabuklėmis, ir visiems tiems įrankiams sudėti pastatė daržinę. Tuomet jie kreipėsi prie miestelio lietuvių, prašydami, kad ir jie prisidėtų savo aukomis prie to dalyko, bet šie atsisakė, tardami, juog vis-tiek žydai duosę jiems savo mašinas gaisrui ištikus. Iš-tikro, jau du sykiu buvo atsiradusi ugnelė pas ukininkus ir du sykiu žydai davė savo mašiną; teisybė, tiedu sykiu ugnelė buvo netoliese nuo dalies miesto, žydų apgyventos, ir jie gal but pagelbėjo ukininkams tiktai bijodami, kad ugnelė nepasiektų ir jų triobų. Kązin, jei nelaimė atsitiktų kur toliau nuo žydų triobų, arba kur sodžiune, ar tuomet žydai duotų savo gesomas įnagius? O kas čia būtų mūsų žmonėms, susidėjus į draugystes,*) įsitaisyti patiems tokius įnagius? Svetur kiekvienas sodžius turi savo ugniagesomas mašinas, o pas mus skersai-šilgai visus Lietuvos sodžius ir miestelius apeisi ir nė girdėte neužgirsi apie jas. O kiek nelaimių jos įstengtų prašalinti?!

Dabar Pasvalio žydai rupinasi įkurti Pasvalyje ligonbutį su keturiomis lovomis (dvi moterims ir dvi vyrams), kur ligoniai bus visai veltu užlaikomi ir gydomi. Šiam reikalui pinigus jau pradėjo rinkti. Į tą ligonbutį bus priimami vien-tiktai žydai, nors kiti iš jų ir patarė nedaryti skiros tarp lietuvių ir žydų.

Tikrai reikėtų mūsų žmonėms atprasti žydus niekinus ir pradėti sekti jų pavyzdį. Šitas turime žėimeliuose ligonbutį, rinktiniais pinigais įkurtą, bet kas iš to, kad kiaurus metus tenai nė vieno ligonio neesti? Už gydymą su užlaikymu ima 4 rublius ant nedėlios, -- tokiu būdu ant mėnesio išeina apie 15–20 rublių. Tiek išmokėti nekiek-vienas teišsigali. Jug už tokius pat pinigus

*) Reikia atminti, juog valdžia visai nedraudžia tokių draugysčių.

priims bet-kokiamė ligonbutyje Panevėžyje, Kaune, Mintaujoje, Dorpatu klinikose. Ar nepatogiaus butų, kad vietiniai žmonės sudėtų dar saujelę pinigų arba apsiimti kasmet paskirtą mokesį, nors kapeikinių įnešti, idant ligonbutyje galėtų būti užlaikomi ligoniai velti. Tuomet iš jo ir žmonėms butų nauda ir Dievui garbė. Teip pat galėtų įsitaisyti nors su keliomis lovomis ir kituose miesteliuose, labai praverstų ir Pasvalyje. Pasvalio parapijoje bus apie 6—7 tukstančius parapijonių; tegul apsimą visa parapija mokėti nuo kiekvienos galvos po 10 kapeikų ant ligonbučio, — gausime tuomet kasmet apie 6—7 šimtus rublių, o už tokius pinigus galima jau užlaikyti mažutį ligonbutį. Prie kiekvienos bažnyčios yra špitolė, paskirta prieglaudai ligonių, bet klebonai, užvaldę jas, sukišo tenai savo tarnus. Reikėtų parapijoms atsiimti, kas joms priguli, ir apversti vargstančiai žmonijai ant naudos. *Kastė.*

Snuostė. Musų krašte žmonėms labai tinka knygutės: „Genių dėdė“, „Ar dabar yra baudžiava?“ Duokite mums parašę daugiau panašių knygučių. *Dvaro bimbilas.*

Biržiai. Mes norime įkurti Biržiuose ugniagesių draugystę, bet niekur negalėjome prisiklausti, kaip ir kokius formališkumus reikia atlikti. Bene bus kas norint iš mūsų apšviestųjų teip malonus ir suteiks mums per „Ukininką“ reikalingas žinias. *Pusponis.*

Vilniaus gub.

Vilnius.*) Iš čionai pareina žinia, jogei lenkų apšviestunai kaip įmanydami platina lenkiškas knygas ir lenkišką dvasę terpu aplinkinių ukininkų ir darbininkų, kurių daugumas nors lietuviškas pravardes nešioja lietuviškai nesupranta. Bet atsiranda terpu tų sulenkėjusių lietuvių, kurie jaučiasi lietuviais, bet negaudami lietuviškų knygų turi skaityti lenkiškas. Lenkiška užrubežinė patriotiška gazieta „Polak“ (Lenkas) turi apčiai čionai skaitytoju.

Kunigų musų daugybė, bet lietuviai naudos turi iš jų nedaugiausiai, net lietuviškai į spaviednį prieš Vilniuje gan sunku. Užtatai maskolių valdžia iš mus kunigėlių kartais apturi tikrą džiaugsmą. Turbut pėdomis vyskupo Zvieraviečiaus, kuris surinko ant baduojančių gudų (t. y. ant naudos maskolių valdžios) į pustrėčio tukstančių rublių, dabar vėl Aušros Vartų prabaščius kun. Franckevičius nusijuntė 100 rub. Vilniaus policeimeisteriui Nazimovui ant sunaudojimo pagal ano burlioko norą. V.

Iš Kuršo.

Liepojus. Kaip kitais metais, taip ir šimet pasirodė vėl čion ant gatvių maskoliški baduoliai. Pulkai sveikų vyrų ir moterių su kudikišiais ant rankų, slankiodami pakraščiais gatvių, verkšmingu balsu prašo praeivių: „susimylėkite ant vargšių žmonių iš krašto baduolių“... Vienas praeivis susimilista, kitas — ne, bet kiekvienas užsiduoda toki klausimą: Iš kur atsiranda tie nelaimingi baduoliai, kokia tai močeką — šalis išvaro juos kasmet iš po savo pastogės prašyti maisto nuo nepažįstamų žmonių?“

Baduoliai šie yra tai apginėjai didžios viešpatystės caro, jo didžios šeimos ir jo nesuskaitomų tarnų — činovnikų penėtojai. Priešasčia visų jų vargų yra tas patsai jeis ginamas ir jų krauju penemas caras su savo šeimyna ir tarnais. — Kaip tai? O tai: — Dievas sutveręs žemę neatidavė jos nei Ivanui, nei Jasiui, bet tik artojui Adomui, arba kitaip sakant, visiems tiems, kurie savo rankomis žadėjo ją arti. Kada Rosijos valdžia, susidedanti iš dykunų-didžturčių, priversta buvo padalyti žmonėms žemę, tai ji tikėdama, kad javai amžinai gerai dėsės pasirupino teip jiems padalyti, kad iš tos žemės „muzikas“ negalėtų palikti turtingu, bet kad tikt išmistių ir priverstas butų dvarui parsisamdyti, nės šep-gi sanprotavo: jei muzikas bus sotas ir turės laiko apsišviesti, kad apsišvietęs nebklusys savo „geradėjų“ ir nesiduos raitam jodinėti... Dėlto teip ir yra: jei javai užderi gerai, tad apie „muziką“ mes negirdžiame, nės tuomet „geradėjai“ juos melža, bet jei javai neužderėjo, tai muzikai vadinasi jau baduoliais ir jų vaitojimai girdžias net Baltijos pajūroje..

— Pasimirė, pragaršėjęs Liepojuje kaipo šnipukas Bitovtas (lietuvis). Nors jis patsai prisipažino esąs šnipu, bet ar iš teisybės jis tokiu buvo ir ar daug žmonių padarė nelaimingais — nežinome. Jeigu jis buvo tokiu judošium, tai labai gerai padarė, kad kojas pakratė. To paties trokštame ir jo draugams.

Tarp mokintinių gimnazijos ir kapeliono tankiaus ir tankiaus atsitinka nesusipratimai. Paskutinis susirėmimas pasibaigė tuom, kad vienas mokintinis D. (sulenkėjęs lietuvis) buvo per rupestį kapeliono iš gimnazijos pavartytas, trys mokintiniai palikti kandidatais ant pavarymo, visiems katalikams mokintiniams sumažintas numeris už pasielgimą ir — kapeliono kvatieros langai iškriusti.....

— Pasimirė pas mus vienas iš sanarių-įrengtojų neįrengtos liet. savitarpinės pagelbos draugystės. Mirė jis teip, kaip ir visi žmonės miršta, tikt pasekmės jo myrio netokios

*) Rašyta pradžioje gruodžio m. 1899 m.

kaip visų, o tik tokios kaip daugumo vargšų, o ypatingai lietuvių Liepojuje: jam pamirus nebuvo už ką palaidoti, pati su vaikais, iš kurių vyriausys nebus nė 15 metų, liko be pastogės ir kėsnio duonos... Kitas įrengtojas minėtos draugystės guli ant lovos pririštas ligos, šeimyna-gi jo, kėsdama šalti, badą ir visus vaistus vargingumo, lieja ašaras bijodama, nustoti vienutėlio savo penėtojaus...

Liepojuje visokios draugystės auga kaip grybai. Įrengimas draugysčių pasidarė dėl tulų ypatų amatu. Toki įrengtojai lupa nuo kiekvieno busenčio sąnario po 5 ir daugiau rublių „ant markių“, o įrengs ko greičiausiai skubinas atsisveikinti su sąnariais, palikdami kitiems atsakyti prieš valdžią už padarytas šunys. Prieš įrengimą tokių draugysčių, o ypatingai jei įrengtojai yra maskoliai, valdžia nieko priešingo neturi. Bet apsergėk Dieve, jei lietuvis būtų čion paminėtas! Valdžia dėl jo lyg gumbu apsėsta viniojas į kamuoli ir atstato savo aštrius ežio šerius... Vienok kalbant apie lietuvišką draugystę negalima per daug kaltinti valdžios: čion buvo kitos ypatos, kurios rupinosi nedaleisti iškurti liet. draugystei ir kurios dėl pasiekimo savo mierio daleido begėdiškiausių įrankių k. a. danešimų ir tt. Ir tos ypatos drysta vadinti savę vadovais ir piemenimis žmonių!...

Jų mieris šiandien pasiektas: lietuviai neapturėjo valdžios daleidimo, dabar galės vieni kitus šelpti; tai-gi užduotės nuplauti ašaras tų nelaimingųjų perėjo ant jūsų, lietuvių priešai. Pažiūrėsime, kaip atliksite juos tą darbą, žalčiai anoliškuose rubuose. S-ja.

Liepojus. (*Apie draugystę*). Jau nuo senai lietuviai, įieškodami geresnės duonos, ėmė važiuoti į Liepoją. Prisižiūrėję svetimtaučiams ir lietuviai ėmė svajoti apie įrengimą savo draugystės. Sako, kad tulas Januška buvo nuėjęs pas kleboną kn. R. klausti rodos, kaip tą darbą reikia atlikti, bet nabagas už tai įgyjo tikt kn. R. neapykantą ir turėjo sprukti iš Liepojaus. Svajonė lietuvių auga didyn. Ant galo 1896 m. buvo paduotas ministrui prašymas, idant tas daleistų lietuviams iškurti savitarpinę pagalbos draugystę. Nekurie iš pasirašiusių nuėjo klausti kn. R., ar gerai jie padarę, kad pasirašę ant prašymo. Kn. R. matyt gerokai uždavė tiems kvailiams pipirų, nės paskui bijojo jie net minėti liet. draugystę. — Atėjo užklauskimas valdžios apie pasielgimą įrengtojų. Kn. R. persitikirino apie lietuvių norą įkūnyti draugystę ir įnirtęs už tokią jų drąsą, pasinaudodamas iš sakyklos visus įrengtojus su dumblais sumaišė ir tuojaus susisaukė komitetą katalikiškosios draugystės ant rodos...

Neilgai trukus ateina užklauskimas valdžios ar nenori lietuviai susivienyti su katalikiška draugyste. Kada-gi katalikiškos draugystės užduotis yra gelbėti kitus, o lietuvių-patiems savę apsisergėti, tad toksai nesusivedantis klausimas pasirodė labai stebėtinu, lietuviai jautė iškirstą jiems čion šunybę ir nuo susivienijimo atsisakė, nurodymai ant skyriaus ištatų. — Sausio mėnesyje pereitų metų ministras parsuntė pertaisytus dėl perrašymo. Po perrašymui-gi ir išsiuntimui ištatų į devintą mėnesį ministras, kaip girdėjau atsiuntė šokią atsakimą: „daleisti savitarpinę lietuvišką draugystę Liepojuje valdžia ne gali.“

Leonida P.

Iš svetimų šalių.

Finlandija. *Kaip maskolių valdžia gaspadorauja Finliandijoj.** Nuo praėjusio pavasario maskoliai pradėjo savaip gaspadorauti Finliandijoj; iki tolaik finai patys valdė savo kraštą, gyveno ramiai ir gerai. Bet valdžiai netiko, kad įpo jos sparnu gyvena laisvi tauta visai ne taip, kaip visa Maskolija; pradėjo spausti finus (pagal caro paliepimą) ir brukti jiems neprašytas geradėjystes: tamsybę, nagaiką ir pravoslaviją. Maskolių činauninkai, kaip juodvarniai ant gero lesalo, pradėjo traukti į Finliandiją, kur tikėjos gerai pasilupti. Besirupindami, kad kuomaziau šviesos platintusi Finliandijoj, caras prisakė Finliandijos gubernatoriui smarkiai prižiūrėti finų laikraščius ir spausti jų išleistojuos. Štai, ką praneša „Russk. Vied.“:

„Gazieta „Uusi Savo“ uždengta ant visados, o „Savo Karjala“ sustabdyta ant trijų mėnesių. Abu laikraščiai išeidavo Kuopijoj, nedideliam, bet šviesiam, miestelyj, kuriame tėvas finiško tautiško judėjimo Snelman'as (apie 1840 m.) uždėjo pirmą rimtą politišką laikraštį „Sajma“. Dabar Kuopijo ir visas Savo-karelių kraštas pasiliko be laikraščio. Per paskutinius 8 mėnesius (maskolių valdžia) uždengė visai 4 finų laikraščius, 16 laikraščių sustabdė ant 44 mėnesių, rokuojant per vieną. Šitie laikraščiai turėjo apie 270 tukstančių skaitytojų. Išrokuota, juog per tai finai prakišo 30 tukstančių markių, ir tai čia labiausia nukentėjo skaitytojai, nės čionai niekas nereikalauja sugražinimo pinigų, užmokėtų išaugšto už uždengtą bei sustabdytą laikraštį... Iš Kuopijos gubernijos atvažiavo į Helsingforsą pas general-gubernatorių deputacija nuo ukininkų; jie prašė, kad jis atmainytų savo nusprendimą apie uždengimą Kuopijos laikraščių, nės be laikraščių, jiems sunku gyventi.“ Generalas Bobrikovas priėmė deputatus ir iš-

*) Žiūrėk „Uk.“ 99 m. N 7.

klausę jų prašymą, priešnekęjo visokių niekų, o ant galo vėlyjo jiems, kad jie netikėtų į visą tą, ką rašo finiši laikraščiai ir geriau visai jų neskaitytų. Tai bent išmintingas patarimas. Z.

Austrija. Jau nebesykį buvo rašyta lietuviškuose laikraščiuose apie atgyjimą čekų ir kitų smulkesnių slaviškų tautų Austrijos viešpatystėje. Čekai pradžioje šio šimtmečio buvo jau visai arti prie susivokiečiam. Čekiška kalba buvo girdima tikrai tarp sodiečių, bet ir tarp jų jau skverbėsi iš visų pusų vokiška dvasia. Miestuose jei tikrai tarnaitės, dar nesuskubusios išmokyti vokiškos kalbos, tešnekęjo čekiškai. Aukštėsnųjų luomų žmonės teip niekino čekišką kalbą, juog laikė už didžiausią apmaudą, jei kas juos čekiškai prakalbino. Suduose, mokyklose ir visose viešose vietose buvo vien tikrai vokiška kalba vartojama.

Abelnas sujudimas visų mažesnių ir didesnių tautų, kurį galima buvo pastebėti pirmuose dešimtmečiuose šio amžiaus, pasiekė ir čekų nuvargintą tautą. Atsirado didvyriai, kurie, neatbūdami ant paniekinimo ir išjuokimo neišmanėlių, visas savo spėkas ir sveikatą padėjo besirūpindami pakelti tarp savųjų tautišką susipratimą ir meilę savo prigimtos kalbos. Nuolat kovodami su yvairiomis kliutimis, kurias jiems vokiečiai ir vokiečių pataikunai — čekai darė, žadino iš miego savo mažuosius brolius, skelbė tarp jų naują dvasią žodžiu, raštais ir paveikslu.

Numanydami pinigų galę, jie įkūrė draugystę, teip vadinamą „Močiutę“, kuri kaip mokėdama rinko aukas ne tik tarp piniguočių, bet ir tarp vargdienių darbininkų. Už surinktus pinigus spausdino knyguotes, veltų davinėjo jas žmonėms, rengė visokias vakaruškas, teatrų ir tt. „Močiutės“ vaisiai buvo šimteriopi. Jau už kelių metų garsas apie ją pasklido visur, kur tikrai čekiška kalba siekė. Žmonės nubudo iš tautiško miego, susiprato, kuo esą, pažino savo tiesas ir savo vertę. Neraginiai nešė aukas „Močiutei“. Tarnaitės, skalbėjos, priedeniai dalį savo menko kasdieninio uždarbio atiduodavo „Močiutei“. Tokiu būdu stiprėjo „Močiutė“, stiprėjo ir tautiškas susipratimas tarp čekų. Jie pradėjo reikalauti, kad vietose, čekų apgyventose, pradinėse mokyklose būtų įvesta vietoje vokiškos čekiška kalba. Metas nuo meto vokiečiai turėjo tai viename, tai kitame dalyke pasitraukti prieš čekus. Jie nepasikakino pradinėmis mokyklomis, jie panorėjo, kad jų vaikai galėtų visus mokslus išieiti prigimtoje kalboje, tai yra pareikalavo čekiškos gimnazijos, čekiško universiteto. Bet lig šioliai viešpatystės kalba skaitėsi tikrai vokiška, nors

visoje viešpatystėje vokiečių yra mažiau, negu čekų. Dveji metai atgal čekai pareikalavo, kad ir čekiška kalba būtų pripažinta už viešpatystės kalbą; jie reikalavo, kad visose viešiose kanceliarijose, suduose čekiška kalba būtų sulyginta su vokiška. Bet tai vokiečiams pasirodė jau per daug; jie matė tame paniekinimą vokiškos kalbos, ir išsiryžę stengėsi sugriauti jų užmanymą. Vienok ministrai pažino teisingumą tokio čekų reikalavimo ir išpildė jų norą, bet nenorėdami susipykti su vokiečių partija padarė teip, kad vietose, užgyventose daugiausiai vokiečių, visur būtų vartojama viena vokiška kalba, vietose-gi, užgyventose daugiausiai čekų, būtų vartojama čekiška kalba, tokiuose-gi apskrčiuose, kur ir ir vokiečių, ir čekų yra lygiai, būtų vartojamos abi kalbos. Vokiečiai nenorėjo apie tai nė klausyti: jie negalėjo nė daleisti, kad kur nors vokiška kalba turėtų užleisti vietą čekiškai, nors ir tenai, kur nė vieno vokiečio nėra. Įnirtę trukdė visus parlamento darbus, apleido visus viešpatystės reikalus, šaukdami, kad sugrąžintų senasias tiesas vokiškai kalbai.

Per pusantų metų parlamentas negalėjo nėkokių reikalų atlikti, nieko apsvarstyti, nė vokiečiai ant kiekvieno susirinkimo kaip pašėlę rėkė, švilpė, beldė, net ir lig muštynių prieidavo. Todėl ciecorius paleido delegatus namon ir pavedė valdininkams parupinti svarbiuosius viešpatystės reikalus. Spalių mėnesyje pereitų metų parlamentas vėl susirinko. Bet naujas ministras-prezidentas, norėdamas nuvaldyti vokiečius, apskelbė, juog tikrai viena vokiška busenti viešpatystės kalba ir išpašė savo pranonėjų nutarimą. Žinoma dabar vokiečiai nutyla. Bet toks ministerio nusprendimas didelei nepatiko čekams. Budami skaitlingesni už vokiečius, jie nenori apsileisti jiems, ir parlamento darbai vėl negalės nė žingsnio pirmyn žengti, nė čekai nepaliaus trukdė jo darbų, koliai vėl nebus pripažinta tiesa jų kalbai. Nereikia turėti labai daug suomonės, kad suprasti, juog čekų reikalavimas yra teisingiausias, vienok vokiečių „onaras“ ir pripratis spausi ir skurdinti visus silpnėsius aptemdo jų akis ir protą ir neleidžia jiems teisingai pasielgti su savo artimu. Kas iš viso to bus, palukėję pamatysime.

P. A.

Amerika. Amerikos lietuviai šauniai darbuojasi ant tautiškos dirvos. Labiausiai, remia jie du iš didžiausių klausimų, o tai parodą lietuviškos literatūros Paryžiuje — šiame mete ir šelpimą mūsų kankintinių, ištremtų Maskolijon už platinimą arba skaitymą lietuviškų raštų. Aukų parodos reikalams Amerikos lietuviai, draugystės ir povieniai, iki 1 rugsėjo sudėjo iš viso 680 doliarų 79 centus. Į „Vienybės Lietuvinkų“ redakciją tapo prisiustu

369 dol. ir 20 ct; „Garso“ 149,31; „Lietuvos“ 114,10; „Vilties“ 39,85 ir „Susivienijimo“ kosoje yra 8,33. Ant pašalpos kankintiniams i „Vienybės Liet.“ redakciją tapo prisiūsta 60, dol. 85 ct., „Lietuvos“ redakcijon i 25 dol. Redakcijoje „Garso“ ir „Vilties“ teipogi bus keletos dol. teip kad labu bus arti 100 doliarų. Daugelis draugysčių ir povienių yra dar pažadėję aukų ir prisiūse tada, kaip bus išrinktas komitetas, kuris turės vesti ir surėdyti reikalus parodos mūsų knygų. I komitetą tapo išrinktais sanariai liberališki ir klierikališki. idant abi partijos būtų užganėdintos ir darbuotusi išvien parodos reikaliuose. Parodos komitetas susideda iš šių ypatų: prezidentu ir knygiumi yra kun. J. Žilinskas, raštininku — p. Mikolainis. „Vienybės Liet.“ redaktorius, kasierium — J. J. Paukštys, „Vienybės Liet.“ išleistojas, po kanciją 5000 dol. Apdirbėjais arba pagalbininkais yra Dr. J. Šliupas ir kun. A. Milukas.

Užpėnai metą teip-gi Amerikos lietuviai sudėjo i 80 dol. sušėlpimui užsitarnavsio raštininko. „Tėvynės Mylėtojų Draugystė“ dabar savo kasoje turi i 200 dol. Nuo 1896 m. rugsėjo mėn. iki dabar i „T. M. D.“ kasą įplaukė per 600 dol. Už išleidimą „Keistučio“ ir „Orleano Mergelės“ tragėdijų užmokėjo iki 250 dol. Pas „Susiv.“ kasierių Miliaucką liko 158 dol. Paskolių atmokėjo apie 40 dol. Šitie visi pinigai tapo sudėti iš našlės pinigėlio, nuo penktuko iki 60 centų, tiktai darbininkų vien, nės pirklių ir kunigai arba turtingesniejie prie „T. M. D.“ nepriguli su labai mažu išėmimu. „T. M. D.“ dabar spaudina knygelę „Lietuviai ir Lenkai“ 13 szimtmetyje, parašytą p. Žemkalnio.

Tokios tai palinksminančios žinios iš gyvenimo mūsų brolių amerikiečių. Bet nestoka ir liudnų žinių.

Liudniausia žinia yra tai provą kun. Kraučuno, klebono liet. parapijos Chicagoje. Jisai, pakurstintas liet. kunigų Pensylvanijos pasirišo pragaisinti „Lietuvą“ arba prispausti teip, kad toji nė žioptelt negalėtų ir visus nedorus kunigus pagirtų, arba bent akla būtų ir matytų jų darbų. „Lietuva“ išvilko i aikštę, kad kun. Kraučunas apvogė parapiją ant 60,000 dol., nės iėmimuose pats parodė kiek iėmė, o išleidimų tiek nebuvo ir atliko 60,000 dol. o prie to dar užtraukė nuo žydų slaptai ant parapijos skolą 15,000 dol. Parapijonai pasidalino i dvi dalis: viena eina už kunigavagį, kita-gi reikalauja žinios, kur dingo pinigai. Kraučunas už tą visą apskundė Olševskį ir Šerną i kriminališką sudą už nuplėšimą garbės ir po 5 dienų provos apskustiejie likosi išteisintais. Kraučunas njeko nelaimėjęs iš naujo apskundė Olševskį ir Šerną už sugadinimą gešėfto ant 10,000 dol. i civylišką sudą.

Prova bus laikę vasarinių vakacijų ir bene vėl išpuls ant nenaudos Kraučuno. Draugystė Sim. Daukanto turėjo savo šėpą su knygomis pobažnytinėje salėje ir draugystei reikalauj. nt tiesos dėl parapijos, Kraučunas užgrėbė jos knygyną, vertą 200 dol. Draugystė buvo priversta apskusti Kraučuną i sudą, kur Kr. ir vėl pralošė ir turėjo da užmokėt kaštas. Olševskis išėmė iš kriminališko sudo pirmosios provos kopija ir išvertęs spausdina ją lietuviškai su pagelbą prenumeratos. Toji knyga nemažai sudarkys mūsų kunigams gešėftą. Protestai prieš Kraučuną, užtarianti pp. Olševskį ir Šerną pasipylė iš visų Amerikos miestų ir šalių, su prikišimais kitų kunigų darbų visokio menčiaus. „Vienybės“, Lietuvoje“ ir „Viltje“ per tulą laiką buvo vien tiktai protestai, ir net nusibodo juos skaityti. Teip-gi turim dar priminti, kad pradžia Chicagos tojo škandalo išvilko aikštėn „Vienybės“ ir kun. A. Kaupas iš Scranton, Pa. bei kun. Šedvydis iš Pittston, Pa. tuojaus karštai paliepė Kraučunui „Vienybės“ apskusti. Lietuviški kunigai, kaip ir Amerikos kapitalistai, turi padarę „trustą“ (susivienijimą) kad gintis, nors su pagelba sudų, priešais tuos, ką griauja jų rojų.

Su parodos reikalais teip-gi nėra sutikimo su kunigais. Kaip kunigai teip ir jų laikraščiai žmonių neragina prie aukų. „Katalikas“ ir „Bažnyčios Tarnas“ nė per pusę lupų neis-sitaria apie reikalą rinkimo parodos aukų arba sušėlpimą kankintinių. „Garsas“ bent priimi-nėjo aukas pačių kunigų. „Katalikas“ laike poros mėn. apie naujus metus, surinko net 500 dol. išpirkimui vieno galvažudžio, kurį prisaikintųjų sudas apsudyjo ant 3 metų kalėjimo. Iš pat pradžių, kada „Vienybės“ apgarsino fondą aukų dėl parodos, „Tėvynė“, „Susiv“ organas, apvagino „Vienybės“ ir liepė siųsti tokias aukas i „Susiv“ kasą, bet patys apvagintojai „Vienybės“ nepasitikėjo ant „Susiv.“ kasos ir savo aukas nusiuntė i kunigų „trusto“ kasą t. yra „Garso“ redakciją. Dauguma aukautojų reikalavo staigaus išrinkimo parodos komiteto ir kun. žiūrėjo kas pateks i komitetą. Pasirodė, kad du kunigai o 3, teip sakant, jų priešai. „Tėvynė“ rodyjo komiteto visai nerinkti, nės kils partijiškumas, o „Garsas“ rinkimą komiteto nukėlė net ant „Susivienijimo“ seimo Waterburyje, kuris atsibuvo pradžioje spalio mėn. pern. m. Ant „Susiv.“ seimo suvažiuoja vien kunigų šalininkai ir tada būtų išrinkti tiktai vieni kunigai. Bet teip neatsitiko. „Garsas“ reikalavo atmesti P. Mikolainį ir J. J. Paukštį iš komiteto ir jų vieton paskirti raštininku kun. Kaupą, o kasierium V. Chmieliaucką. Bet nubal-avus Mikolainis gavo 32 balsų o kun. Kaupas tik 9; J. J. Paukštis 34 balsus, V. Chmieliauckas tik 11. Kunigai net paskalą paleido, kad „Vienybės“ surinktos

aukos neteks parodai, bet kasžin kam kaip premija už parašymą knygos apie lietuvišką spaudą. Ant „Vienybės“ „Garsas“ užpuolė, kad toji vedanti parodos reikalus cariskai ir begėdiškai, net, ir niekame nesiklausia kunigų: girdi „jau pevni esate, juog galėsite mėtyti visuomenės pinigus kur reikia ir nereikia, nės ką „Vienybės“ redaktorius, Dr. Šliupo prezidento pamokintas, nuspręs, tą kasierius patvirtis ir bus garbė visiems trims“. („Garsas“ num. 30). Kunigai vis piestu šoka ant Mikolainio už jo cariskumą „T. M. Draugystėje“, kada jis sekretoriaudamas išleido „Orleano Mergelę“. Ar tai mažas prasikaltimas! O tas Mikolainis, tai kur nepasisukęs vis kaulija ir kaulija aukų tautiškiems reikalams. Jis sako, kad Amerikoje lietuviai ant bažnyčių sudėjo į 400,000 dol. o ant savo tautos reikalų, savo labo, nieko. Ir žmonės jam tiki. Tautiškos aukos sumažina kunigams užpirkimą poterių.

„Garsas“ ėjo iš vienu kunigų rankų į kitas. Pirmasis jo smugis, tai buvo mirtis kun. Burbos. Kun. B. rašė į „Garsą“ ir nesigailėjo pinigų jo spausdinimui. Po mirties kun. B. darbavosi kun. Matulaitis su „Garsu“ Minersville, Pa., ir tam atgrisus, paėmė keturi kun. Kaupas. Šedvydis, Kaulakis ir Zindzius ir tiems prikišus gana pinigėlių, „Garsas“ jau neišeina nuo 3 d. rugpjūčio.

Exkunigas Dembskis išleido knygą po vardu: „Iš ko kyla melai ir visokios skriaudos žmonijoje“. Iš kalno galima spėti, kad ta knyga tai bus botagas mūsų kunigams. Jis ją išleido su pagelba prenumeratos, kur prenumeratorių susirinko per 150.

Teip-gi girdėti, kad kunigai tariai pašalinti p. Šerną nuo rėdymo „Lietuvos“, nės jie prieš jį nei žiotelėti negali, o „Vienybę“ tai „gyvatiniu“ laikraščiu vadina. Tai pekliškos naujienos. *Amerikietis.*

Laiškas į Redakciją*)

Guodotinas Rėdaktoriau! Gal bus man atleista nuo Tamstos pusės drąsa, kad aš norėčiau čionai nurodyti šitą kaslink mūsų laikraščių. Nėra tai noras ką kitą pamokinti, bet tik geismas išpasakoti savo patėmėjimus tarp skaitytojų.

Sunku išpudį daro patalpinimas „Uk-e“ tokių daiktų, kuriems ten nevieta. Paveizdon galėčiau nurodyti visą ukišką skyrių. „Uk-a“ skaito mažą dalelę artojų, daugiausia-gi jį skaito bernai bezemiai, ukininkaičiai, darbininkai, mokintiniai, žodžiu — ne tie, kuriems rupi ukė. Ant galo patys ukininkai nesinaudoja iš tų patarmių; reikia veikti čionai ne žodžiu, bet

darbu, paveikslu. Ukiškas straipsnis užimdamas kokią pusę numerio pamažin vertę to numerio. Todėl būtų geistina išskirti ją iš ten, ir išleisti vieną, — kitą knygutę ukišką.

Toliaus yra kiti straipsniai, kurie mažą tėturi vertybę. Paimkime nors „Mindaugį“ (Nr. 7—9). Yra tai à la Ilovaiski parašytas veikalas. Ištikrųjų, rėndame tenai vieną chronologiją ir vardus, kurie niekam galvoj neužsiliks; supratimo apie tuos laikus tas veikalas neduoda. O užima jis daug vietos. Tai jau verčiau jį būtų skyrium išleisti, arba nusiųsti į Ameriką. Gaila, kad daug gyvesnių klausymų keliauja į Ameriką, nors dėl Lietuvos rašyti. Toki klausymai atneš didesnią naudą ir prisidės prie pakėlimo sanprotavimo. Kaslink manęs ypatingai, nesuprantu, kodėl „Velnio apsėsti“ (N. 7) nepakliuvo į „U-ką“ ir nežinau, kur jie nukeliavo; tenai nieko nepriminta.

Gal dabar ir prisiustas „Baudžiava Lietuvoje“ gali nepatikti tuliems atžagareiviams, tai ir ji neregės šviesos Prusuose? Iš tikro nelabai tai priduoja energijos. *Žmogus.*

Žodelis „U-ko“ skaitytojams.

Kiekvienas, ką skaito „Ukininką“, gana gerai žino, juog šitas laikraštis prekiauja ant ištisų metų, imant per rankas, tiktai du rubliu, ir, rodos, tokią menką prekę nė vienam nesunku užsimokėti: vienok turiu teisybę pasakyti, nors didelė gėda mums, broliai, prisipažinti, juog randasi daugelis tarp skaitytojų, ką netik labai sunkiai, nenoromis, per didelį meldimą arba nuobradišką raginimą užsimoka už laikraštį, ir tankiai įvelka mokėstį į naujus metus, bet atsitinka toki, ką arba nedamoka arba visiškai neužmoka. Toks skaitytojaus pasielgimas yra labai nedoras ir jį patį didelei nužemina, nės kiekvienas aiškiai žino, kaip vargingas, brangus pargabenimas laikraščio iš užrubežio iki mus rankų tai, rodos, kiekvienas turi suprasti, kad jau ir dėl tos priežasties laikraštis negali būti dovanai dalinamas, antra-gi tai nėra per pluoštas paprastos popieros, bet kaštuoja laikraštį atspaudinti daug pinigų ir pagalios žmogui yra naudingas, kaip šaltinis mokslo arba apšvietimo, — per-ka skaitytojas, gerai suprantantis jo naudingumą, išpaskutinios ir su ukvala už jį užsimoka paskirtą prekę. Žmogus ką gerai supranta laikraščio arba knygos naudingumą, paskutinį savo skatiką atiduoda ant minėtų dalykų, trokšdamas tai įgyti; velik, sako, praščiau pavalgyti arba apsirėdyti, kelias mylias pesčiam nueiti ir už sutaupintą pinigą nusipirkti knygą.

Tai-gi „U-ko“ skaitytojai, nesigailėkite išduoti tuos kelis skatikus už toki brangų

*) Paaikšinsime kitą syk.

laikraštį, kaip „Ukininkas“, kuris yra šaltinių mus mokslo ir vieninteliu ginklu prieš mūsų didžiausią priešą maskolių nežmonišką valdžią.

V-kietis.

Nauji raštai.

1. **Vilius Tell.** drama penkiuose aktuose, vokiškai parašė Friedrich von Schiller, lietuviškai vertė Vincas Kapsas, pusl. 150, Plymouth Pa. kaštu ir spauda „Vienybė Lietuvinku.“ 1899 m.

2. **Laima ir planetos** (antra laida) pusl. 44 Plymouth, Pa. kaštu ir spauda „Vienybė Lietuvinku.“ 1899 m.

3. **Žmogus Nepliuskis.** Vertė iš švediško Neris, pusl. 23. Chicago, spauda „Lietuvos.“ 1899 m.

4. **Gudai ir Lietuviai** etnologiškas piešinelis. Atspausda iš „Tėvynės.“ Vilkes Barre, Pa. 1900 m. Parašė Ir. Jan.

5. **„Saulėtėta“.** Naujas laikraštis gotiškomis litaromis išleidžiamas kartą per mėnesį Bitinuoje per M. Janų. Pirmas numeris pasirodė 1 dieną sausio 1900 m. knygutės formoje nuo 23 pusl.

Nuo Redakcijos.

Turime pranešti skaitytojams, kad administracijoje „Varpo“ ir „Uk-o“ reikalų įvyko tulos atmainos. Po atsitraukimui nuo mus Dr. Bruozio tulą laiką buvo mėnės jo vietą p. J. Lapinas. Dabar-gi apsėmęs yra buti mus kasirium p. D. Saunus, kuris yra Lietuviškos parodos komiteto kasierium ir apie kurį yra paminėta „Varpe“ N 6 pern. metų. Dėlto su visokiais pinigais reikalais reikia kreiptis prie jo ant adreso: Herrn David Saunus, Rokaiten per Neukirch Ostpreussen. Ant jo vardo prašome teipgi siųsti visokias aukas ant „V-po ir Uk-o“ ir apskritai ant apšvietimo reikalų. „Varpo“ ir „Uk-o“ red. knygininke yra p. M. Saunytė ir jos globai pavestas yra užžiūrėjimas visų redakcijos raštų ir tų raštų pardavimas. Taigi tame dalyke reikia kreiptis prie jos ant adreso: **Frl. M. Saunus, Rokaiten per Neukirch Ostpreussen** Rankraščius reikia siųsti po senovei ant vardo p. **J. Lapino, Goldschmiedestrasse 8, Tilsit Ostpreussen** „V-po ir Uk-o“ red.

Atsakymai.

Galiniui. Tamistos prizadėjimą neužmiršime. Mums labai reikalingi korespondentai iš sulenkėjusių kraštų Lietuvos. Eilės „Paukšteliai ir lietuviai“ mums netinka — negeras ritmas. Vėlyk Tamis'a nerašyk eilių, tik korespondencijas — bus daugiau naudos

Sunkskieiui. Paskaityk Tamista su atida apie rašymą korespondencijų. Laukiame žinių iš gyvenimo lietuvių kaip parapijonų, kaip valsčionių ir kaip Maskolijos valdomųjų

Petrui iš Manchesterio. Mes neveltume Tamistai kistas į tą dalyką: viena, kad sunku yra mums susekti tikrą teisybę, o antra ant valdžios teikiama mums sudžių ir sudų negali pasitikėti. Parašyk Tamista, meldžiams apie vietinius lietuvius ir jų gyvenimą, prašome rašyt lietuviškai, maskoliškai mes nemokame.

Žmogui. „Boikotas“ gavome. Reikia su Tamista geriaus susiprasti, kad žinoti kokių būdu mes vieni kitiems įtikti galime.

Galiniui. Tamistos eiles „ant Uk-o sukaktuvių“ reikėjo dikciai perstaisyti, ne tik formą, bet ir prasmę. Siaip nebūt galėta talpit.

Aukautojams ant Kankintinių: Iš gautų nuo jų 154 rublių duota: J-ui 30 rb., Bd. 30 + 20 rb., R. — 5, P. — 5, J. — 5, Kn. — 5, Bl. — 5, Kg. — 10 liko da 39 rub. (29. XII. 99).

Vincui Vilku-Pilkam. Viskas mums tinka. Rašyk daugiaus.

U. R. B. iš P. 1 rub. ant reikalų gavome.

Pagaikščiui. Rankraščiai „Geležinkeliai nēr kaip 12 M pereitų metų „Uk.“ minėta į Ameriką pasiūsti, bet pas manę užsilikę. *Lapinas.*

Aukos ant kankintinių.

Sapalių žvakė	5,00 rubl.
Sakals padangių	0,50 „
	5,50 rubl.
	<i>Lapinas.</i>

Atitaisymas klaidų.

N. 12 „Uk-o“ straipsnyje „Ukininkas 1890—1899 m.“ parašyta „Kaupas“, tur but „Kaukas“.

Rankraščius į Ukininko (ir Varpo) redakciją siunčiant, reikia šitoksai adresas padėti:

Herrn J. Lapinas, Tilsit (Ostpreussen)

Turiny.

Atsižvelgimas į pereitus metus. — Ant „Ukininko“ sukaktuvių. — Musų buvis. — Sapnas. — **Korespondencijos:** Suvalkų gub.: Naumiesčio. Kalvarijos. Starpolė. Iš parubėžės Suvalkų paviečio. Suvalkai. Kauno gub.: Šiaulių pav. Telsių pav. Panevėžio pav. Šauliai. Šiaulių valsčius. Šiauliai. Iš Pasvalio. Suostė. Biržiai. — Vilniaus gub.: Vilnius. — Iš Kuršo: Liepojus. Liepojus. — Iš svetimų šalių: Finlandija. Austrija. Amerika. — Laiškas į Redakciją. — Žodelis „Uk-o“ skaitytojams. — Nauji raštai. — Nuo Redakcijos. — Atsakymai. — Atitaisymas klaidų.